

Stavovi mladih ljudi prema ovisnosti

Luketin, Luciana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:176:026980>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija
SVEUČILIŠTE U SPLITU

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University Department for Health Studies, University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVO

Luciana Luketin

STAVOVI MLADIH LJUDI PREMA OVISNOSTI

Završni rad

Split, 2019.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Podružnica

SVEUČILIŠNI ODJEL ZDRAVSTVENIH STUDIJA

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ

SESTRINSTVO

Luciana Luketin

STAVOVI MLADIH LJUDI PREMA OVISNOSTI

YOUTH ATTITUDES TOWARDS ADDICTION

Završni rad / Bachelor's Thesis

Mentor:

Ante Buljubašić, mag. med. techn.

Split, 2019.

Zahvale

Pri izradi ovog završnog rada pomogli su mi mnogi ljudi kojima bi se ovim putem htjela zahvaliti. Zahvaljujem se mentoru Anti Buljubašiću, mag.med.techn. na savjetima i pomoći pri pisanju završnog rada.

Hvala prof. dr. sc. Elzi Jurun na stručnim savjetima i usmjeravanju pri statističkoj obradi podataka.

Veliko hvala učenicima „Zdravstvene škole Split“, „Pomorske škole Split“, „ I. jezične gimnazije“ i „II. jezične gimnazije“ iz Splita koji su se odazvali mom pozivu i sudjelovali u provođenju istraživanja.

I na kraju, hvala obitelji i bliskim prijateljima na razumijevanju i bezuvjetnoj podršci.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
1.1. Marihuana/ Canabis	2
1.2. MDMA ili ecstasy	3
1.3. Kokain.....	4
1.4. Heroin	4
1.5. Lizergid (LSD).....	5
1.6. Amfetamini	6
2. Cilj rada	7
3. Ispitanici i metode	8
3.1. Uzorak ispitanika	8
3.2. Metode istraživanja.....	11
3.3. Statistička obrada.....	11
3.4. Etička pitanja	13
4. Rezultati.....	14
4.1. Mišljenja ispitanika.....	14
5. Rasprava	27
6. Zaključak	29
7. Sažetak.....	30
8. Summary.....	31
9. Literatura	32
10. Životopis.....	34
Prilog 1	35
Prilog 2	44

1. Uvod

Ovisnosti o drogama zauzimaju visoko mjesto među javnozdravstvenim problemima. Iako su često tema javnih rasprava malo se aktivnosti provodi u cilju smanjenja broja ovisnika. Mladi su danas prepravljani svakojakim mogućnostima nabave i konzumiranja sredstava ovisnosti pa se postavlja pitanje koliko su uopće upoznati sa pojmom droga i koje je njihovo mišljenje o ovisnostima. S obzirom da je ova tema iznimno široka u ovom radu ćemo se usredotočiti na užu sliku odabirući neke opijate koji su zanimljivi za istraživanje. Isto tako bitno je razmotriti kako okolina, društvo, škola i dob utječu na mišljenje mladih.

Prije svega potrebno je definirati pojam ovisnosti. Definicija Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) glasi: "Ovisnost kao bolest definira se kao psihičko, a ponekad i fizičko stanje koje nastaje zbog međudnosa živog organizma i (višekratnog uzimanja) psihoaktivne tvari, a karakterizirano je ponašanjem i drugim duševnim procesima koji uvijek uključuju unutarnju prinudu (znak gubitka kontrole zbog neodoljive žudnje) da se unatoč svjesnosti o prisutnim štetnim posljedicama (zdravstvenim, socijalnim i drugim), nastavi s povremenim ili redovitim uzimanjem tvari da bi se doživjeli ugodni učinci ili izbjegla patnja zbog suzdržavanja. Tolerancija može, ali ne mora biti prisutna. Osoba može biti ovisna o više psihoaktivnih tvari istovremeno (1)". Ovisnost se dijeli na:

1. Fizička ovisnost – izražena je konstantnim uzimanjem opijata. Ukoliko se prestane s uzimanjem ovisnik pokazuje simptome apstinencije/suzdržavanja. Droge koje izazivaju i psihičku i fizičku ovisnost: heroin, barbiturati, anksiolitici.
2. Psihička ovisnost – stanje organizma je izmjenjeno, a ovisnik ima veliku psihičku potrebu da konzumira opojno sredstvo. Droge koje izazivaju ponajprije psihičku ovisnost: kokain, marihuana, amfetamin, halucinogeni.
3. Tolerancija – izmjenjeno stanje organizma u kojem dosadašnja doza nije dovoljna da bi organizam bio zadovoljen pa je potrebno postupuno povećanje doze da bi se postigao željeni učinak.

Broj ovisnika je u porastu, ali najnoviji podatci iz godišnjeg izvještaja UNODC-a (UN Office on Drugs and Crime) iz 2016. godine procjenjuju da je u svijetu oko 247 milijuna ovisnika o psihoaktivnim drogama tj. 5% svjetske populacije u dobi od 15 do 64 godine. U 2014. godini najčešće konzumirana droga je bila marihuana (oko 183 milijuna ljudi), zatim slijede opijati amfetaminskog tipa (oko 33 milijuna) dok je oko 11 milijuna ovisnika o heroinu i oko 13 milijuna o kokainu (2).

Što se tiče Hrvatske najvišu stopu liječenih ovisnika koji su ovisni o opijatima imala je Zadarska županija (496,2/100.000 stanovnika), zatim Istarska (495,9), Šibensko-kninska (449,7), Grad Zagreb (366,7), Primorsko-goranska (342,5), Splitsko-dalmatinska (331,9) te Dubrovačko-neretvanska (246,3). Za cijelu Hrvatsku stopa je iznosila 248,3/100.000 stanovnika. Eksperimentiranje s psihoaktivnim sredstvima započinje u dobi od oko 16 godina. Prvo uzimanje heroina prosječno se događa u dobi od 20,3 godina, a prvo intravenozno u dobi od 21,5 godina (3).

1.1. Marihuana/ Canabis

Marihuana se dobiva sušenjem cvijeća iz biljke konoplje (*Cannabis sativa*). Može se koristiti kao opojna droga ili u medicinske svrhe. Spada u skupinu kanaboida. Korisnici marihuane doživljavaju niz psihoaktivnih efekata već za 10-ak minuta i to se naziva „high“ (vrhunac). „High“ ima dva oblika: intelektualni (pojačava se percepcija svih 5 osjetila) i emocionalni (svi osjećaji postaju pretjerani, npr. smiješak postaje smijeh). Marihuana sadrži primarnu psihoaktivnu djelatnu tvar delta-9-tetrahidrokanabinol (THC) te druge kanabinoide, kanabidiol (CBD) i kanabinol (CBN). Dvije su najčešće pojave kod pušenja i ostalih vrsta konzumiranja kanabisa crvenilo očiju i blago ubrzan srčani ritam. Najčešće akutne nuspojave čestog uzimanja kanabinoida su: sediranost, vrtoglavica, suha usta, mučnina, proljev, smetnje u koncentraciji, slabija koordinacija pokreta, ataksija, glavobolja, paranoidno razmišljanje, uznemirenost, distanciranost, euforija i disforija (4). Što se tiče kroničnih nuspojava javljaju se brojni respiratorni problemi – kašalj, sluz, teško disanje, upale

dišnih putova, kronični bronhitis, porast dišnog otpora, plućna inflacija, bronhodilatacija, smanjenje gustoće pluća i plućne ciste te pulmonalna aspergiloza. Također dugotrajni učinci pušenja marihuane očituju se povišenjem otkucaja srca, padom krvnog tlaka i povećanjem rizika od infarkta miokarda i srčane aritmije. Brojna su istraživanja pokazala da je uzimanje marihuane upleteno u etiologiju mnogih kroničnih psihičkih bolesti kao što su depresija, anksioznost, halucinacije, paranoja, panične i psihotične reakcije, bipolarni poremećaj, shizofrenija i druge psihoze (4).

1.2. MDMA ili ecstasy

MDMA ili ecstasy je sintetička psihoaktivna droga iz skupine amfetamina sa stimulirajućim i halucinogenim djelovanjem. Smatra se psihodeličnom drogom dajući više stimulativne nego vizualne efekte. Struktura mu je slična kao kod metamfetamina i meskalina. Sintetiziran je 1912. godine u Darmstadtu u Njemačkoj. MDMA se najčešće konzumira u obliku tableta, kapsula ili bijelog praha. Kada se uzima oralno, učinci se javljaju nakon 30 - 60 minuta. Vrhunac traje oko 2-3 sata, a sveukupno trajanje efekta je do 6 sati. Uzrokuje povećanu društvenosti, osjećaj blizine i povezanosti s drugim ljudima. Osjetila su pojačana (npr. dodir). Može se javiti i poremećen osjećaj za vrijeme. Kako se efekti bliže kraju, njihov se intenzitet zna relativno naglo smanjiti. Djelovanje MDMA-a može se podijeliti na akutno (traje manje od 24 sata) i kronično (traje duže od 24 sata). Svojim djelovanjem MDMA izaziva brojne nuspojave kao što su hipertenzija, tahikardija, aritmija i midrijaza, a u težim slučajevima vazospazam dovodi do akutnog infarkta miokarda. Od metaboličkih učinaka moguća je metabolička acidoza, hiperkalijemija i hiponatrijemija. Druge nuspojave su mučnina, povraćanje, psihomotorni nemir, dezorijentiranost, nistagmus, midrijaza, zamagljenje vida, vrtoglavice, glavobolja, hiperrefleksija, nesiguran hod, piloerekcija, trizmus, znojenje, valovi vrućine, bol u leđima i mišićima, mišićna napetost, nesаница, smanjenje osjećaja gladi i žeđi (5).

1.3. Kokain

Kokain (benzoilmetilekgonin) je alkaloid koji se dobiva iz grmaste zimzelene biljke koke (*Erythroxylon coca*) ekstrakcijom iz lišća. List koke je prirodni proizvod koji se žvače. On sadržava jako malu dozu kokaina, pa se žvakanjem postiže samo blagi osjećaj zanesenosti. Također ublažava glad i umor. Kokain je bijeli kristalni prah koji se može šmrkati, ubrizgavati ili gutati. Crack (freebaze) najčešći način korištenja kokaina udisanjem pare iz baze kokaina. Dobiva se otapanjem kokaina u vodi i miješanjem sa sodom bikarbonom. Također je simpatomimetik i lokalni anestetik sa snažnim stimulirajućim učinkom na središnji živčani sustav. Izaziva slične učinke kao i amfetamin (trenutačna lažna euforija i povećana aktivnost). Njegovim uzimanjem javlja se osjećaj povećane fizičke i psihičke snage, euforija, povećana budnost, anoreksija, midrijaza, znojenje, porast krvnog tlaka. Kokain konzumentu smanjuje apetit, a pojačava snagu. No, pri pojedinačnom doziranju svaki sljedeći „šut“ sve je manje uzbudljiv. Kokain djeluje i kao psihostimulans. Uzbuđuje izaziva osjećaj intenzivnog zadovoljstva i euforije. Nerijetko postajemo pričljiviji, fizički aktivniji, odnosno oboje. Kokain povećava krvni tlak i broj otkucaja srca. Javljaju se i problemi s plućima. U velikoj mjeri se pojačava opasnost za upalu sluznice nosa, krvarenje iz nosa, sužavanje nosnih kanala, upala sinusa, promuklost i poteškoće s gutanjem. Ostali problemi: opasnost od infekcija, želučano-crijevne smetnje, tjeskoba, depresija, epileptički napad i moždani udar i opasnost od predoziranja. Također jedna od posljedica dugotrajnog i redovitog uzimanja većih količina kokaina je i karakteristična paranoidna psihoza kod gotovo svih korisnika. Neobičnost ove psihoze je tzv. formifikacija - halucinacija da mravi ili insekti ili zmije gmižu pod kožom. Nakon prestanka uzimanja kokaina javlja se apatija, poremećaji apetita i sna, depresija i anksioznost (6,7).

1.4. Heroin

Heroin (diacelitmorfin) je teška polusintetička droga koja se dobiva iz biljke maka, a prema djelovanju pripada opioidima. Ovu je drogu prvi put iz morfija 1989.

sintetizirala njemačka tvrtka Bayer. Jedan je od najjačih ulično dostupnih narkotika, a njegova proizvodnja i uporaba zabranjene su u većini država. Ima velik potencijal za razvoj ovisnosti i ako se uzima svaki dan, ovisnost se razvija za 10-20 dana. Ova droga brzo dolazi u mozak jer je dobro topljiva u mastima i tamo se pretvara u morfij. Heroin se najčešće može dobiti u obliku praška. Boja mu varira od čisto bijele do tamno smeđe. Tri su načina konzumacije heroina: ušmrkavanjem (brzo se apsorbira preko sluznice nosa), pušenjem (zagrijavanje heroina na aluminijskoj foliji i udisanje njegovih para) ili injekcijom (intravenozno). Ima slična svojstva kao i morfij, ali je jači i brže djeluje. Prvi efekt koji stvara odmah nakon uzimanja je euforičan val kojeg prate osjećaji opuštenosti i topline, a nestaju boli, tjeskobe, napetosti, ljutnje, frustracije i agresivnosti. Javljaju se osjećaji sigurnost i ljubav prema sebi. Nakon prolaska početne euforije javlja se ugodan, opušten osjećaj zadovoljstva i smirenosti. Ponekad, posebno kod prvih uzimanja, moguća je mučnina i povraćanje. Heroin djeluje na centralni živčani sustav tako što usporava srce, disanje, smanjuje krvni tlak, uzrokuje širenje krvnih žila i smanjenu aktivnost crijeva, što uzrokuje zatvor. Pošto izaziva vrlo jaku fizičku i psihičku ovisnost tijelo ne može funkcionirati bez droge pa se javljaju apstinencijske krize praćene midrijazom, nemirom, boli u mišićima i kostima, mučninom, nesanicom, proljevom, znojenjem (ekstremno pojačano lučenje žlijezda), nadraženošću sluznica (curenje nosa, kihanje), groznicom i povraćanjem koje obično traju 7-10 dana. Psihičku ovisnost ipak je teže svladati zbog prejake želje za konzumiranjem opijata. Ovisnici ne mogu razmišljati racionalno i jedini cilj je uzeti dozu (6,7).

1.5. Lizergid (LSD)

LSD je međunarodni najpoznatiji halucinogen, a još se naziva i lizergid. To je sintetički dobivena droga koja se prvobitno trebala koristiti u psihijatriji. Danas se uglavnom koristi kao droga i ima snažne učinke na svijest i pri jako malim dozama (0,07 mg). Najčešće se pojavljuje u obliku tableta, ali zbog lakšeg krijumčarenja razmazuje se i po poštanskim markicama, djelićima platna i listovima želatine.

Sintetizira se iz lizerginske kiseline, dobivene iz plijesni s raži. U čistom obliku je bezbojan, bez mirisa i lagano gorak. Nije dokazano da LSD uzrokuje fizičku ovisnost, no opasnost od uzimanja LSD-a je u nepredvidivim efektima. Kao antagonist na serotoninske receptore uzrokuje plastične, obojene vizije, preosjetljivost prema mirisima i zvukovima, fenomen sinestezije, poremećen osjećaj prostora i vremena, osjećaj otuđenja tijela (depersonalizacija) i dr. Efekti LSD-a normalno traju 8 do 16 sati, a prvi znaci vidljivi su 30 do 60 minuta nakon uzimanja. Tolerancija na LSD slabi i nestaje već nakon 3 dana, LSD vrlo teško može izazvati psihičku ovisnost, a fizička niti ne postoji i dosad nije zabilježena. LSD je zapravo samo poticaj, a ono što se događa ovisi samo o osobi i njenom okolišu. Loš trip je gotovo uvijek izazvan zbog loših uvjeta i stava osobe. Iskustvo ovisi o stanju svijesti koje osoba ima prije uzimanja LSD-a i o okolišu odnosno atmosferi u kojoj se osoba nalazi. Okoliš predstavlja društvo, okolnosti ili atmosferu (6).

1.6. Amfetamini

Amfetamin (α -metilfenetilamin, u žargonu speed iz eng.) je sintetička droga te ujedno glavni predstavnik istoimene skupine amfetamina. Vrlo je jak psihostimulans: stimulira CNS, poboljšava raspoloženje, samopouzdanje i izdržljivost. Amfetamin povećava stupanj budnosti i koncentraciju, a pri višim dozama izaziva euforiju. Ne uzrokuje fizičku, ali izaziva snažnu psihičku ovisnost. U Europi postoji velik broj uživatelja amfetamina koji se, između ostaloga, koristio i kao sredstvo za mršavljenje. Opijenost amfetaminom: povećava aktivnost, smanjen umor, povećano samopouzdanje, poremećena mogućnost rasuđivanja, u početku povećana seksualnost, a kasnije gubitak interesa. Štetno djelovanje amfetamina: oštećenje sluzokože i tkiva u nosnicama, srčani udar, grčenje mišića, smanjenje teka, impotencija ili frigidnost psihičke smetnje (uznemirenost, psihoze i izobličeno shvaćanje stvarnosti). Problemi što ih izazivaju amfetamini gotovo su identični onima što ih izaziva kokain.

2. Cilj rada

Cilj ovog rada je procijeniti stavove mladih ljudi prema ovisnosti.

Podciljevi rada:

1. Utvrditi stavove učenika prvih i četvrtih razreda prema ovisnosti.
2. Utvrditi koliko su različiti stavovi između muškaraca i žena.
3. Utvrditi koliko je ispitanika probalo marihuanu u prvom i četvrtom razredu.

Hipoteze istraživanja:

1. Učenici svih četvrtih razreda imati će pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika svih prvih razreda.
2. Učenici zdravstvene škole imati će pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika ostalih škola.
3. Učenici koji žive u urbanoj sredini imati će pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika koji žive u ruralnoj sredini.

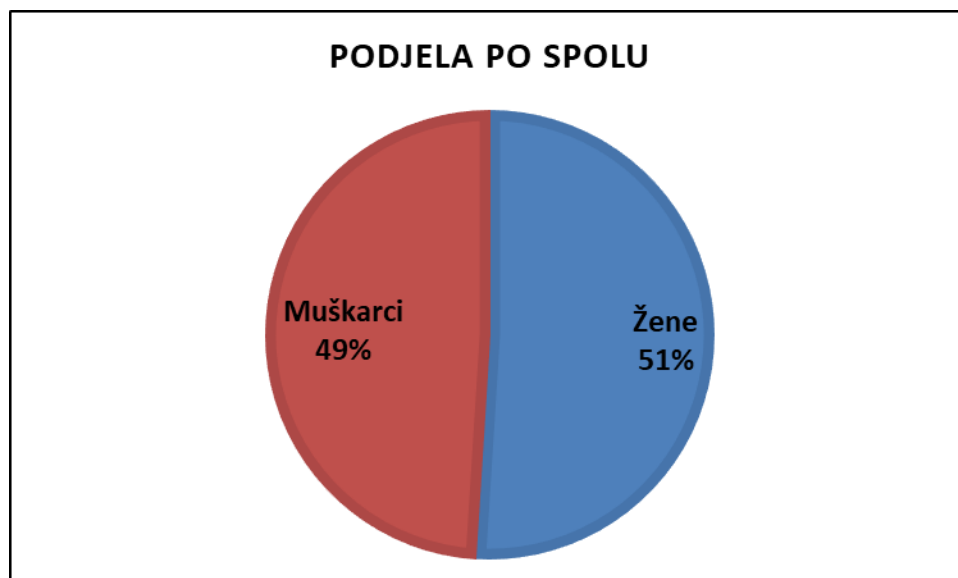
3. Ispitanici i metode

3.1. Uzorak ispitanika

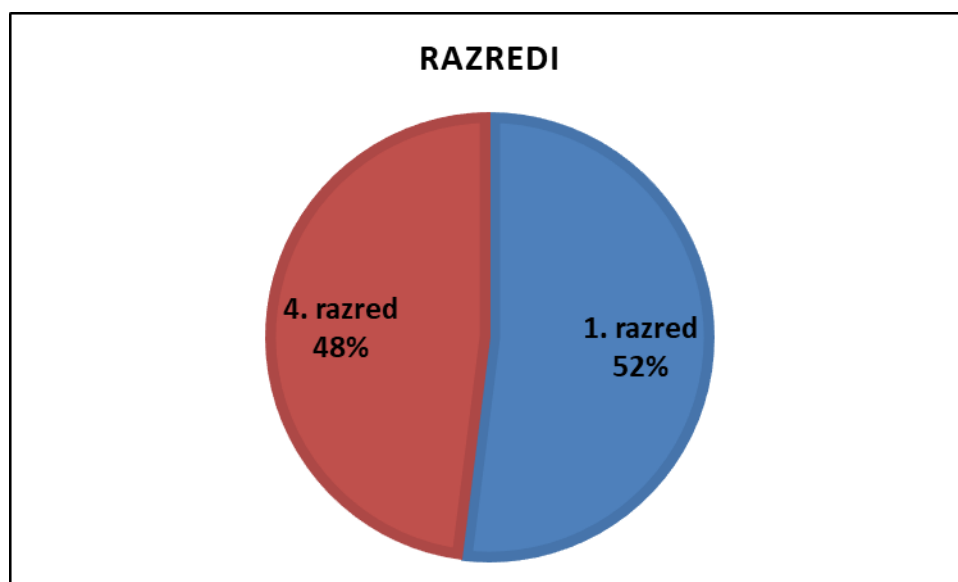
Uzorak ispitanika sačinjavaju učenici „Zdravstvene škole Split“, „Pomorske škole Split“, „I. jezične gimnazije“ i „II. jezične gimnazije“ iz Splita, N=502. Uvjeti uključivanja bili su pohađanje prvog ili četvrtog razreda ovih škola.

3.1.1. Osnovna obilježja ispitanika

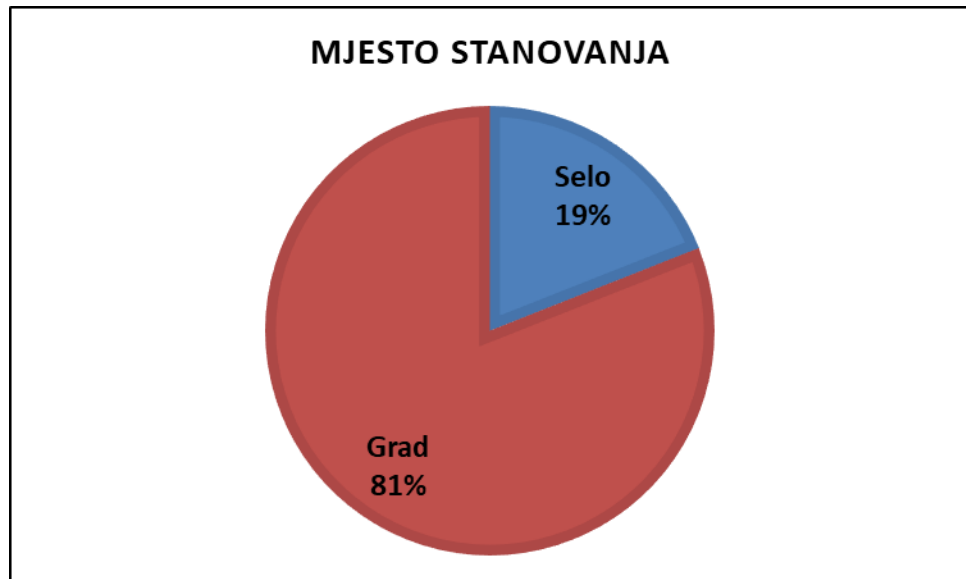
U istraživanju je sudjelovalo 502 ispitanika od kojih je bilo 246 (49%) muškaraca i 256 (51%) žena u dobi od 15 do 18 godina. (Slika 1). Ispitanici su bili učenici prvog (N=261) i četvrtog (N=241) razreda splitskih srednjih škola (Slika 2). Od ukupnog broja ispitanika 405 ispitanika ili 81% živi u urbanoj sredini, dok 97 ispitanika ili 19% živi u ruralnoj sredini (Slika 3). Od ukupnog broja ispitanika 153 ispitanika ili 31% bilo je iz Pomorske škole Split, 162 ispitanika ili 32% bilo je iz Zdravstvene škole Split dok je 187 ispitanika ili 37% bilo iz I i II jezične gimnazije Split (Slika 4).

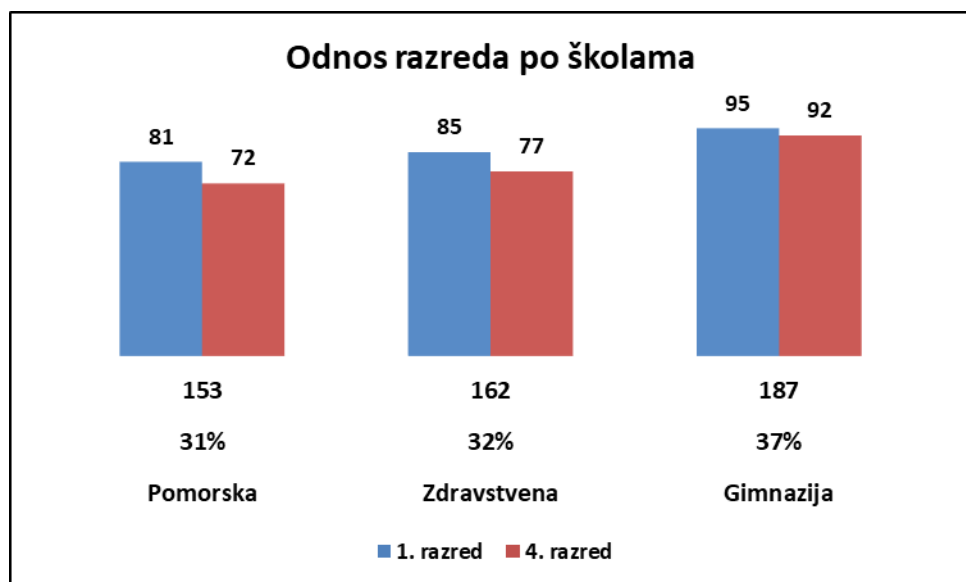
Slika 1. Podjela ispitanika prema spolu (%)

Slika 2. Podjela ispitanika po razredima (%)

Slika 3. Podjela ispitanika prema mjestu stanovanja (%)

Slika 4. Podjela ispitanika po razredima i školama (N, %)

3.2. Metode istraživanja

Istraživanje je provedeno na dva načina: provođenjem anketa u Pomorskoj školi Split, I jezičnoj gimnaziji Split, II jezičnoj gimnaziji Split te Zdravstvenoj školi Split te on line anketiranjem u razdoblju od rujna do prosinca 2018. godine. Za istraživanje su korišteni sljedeći upitnici (Prilog 1):

- 1) Upitnik sociodemografskih podataka kojim se prikupljaju sociodemografske karakteristike ispitanika (spol, razred, mjesto boravka, škola). Upitnik je napravljen u svrhu ovog istraživanja.
- 2) Upitnik sa trideset i devet tvrdnji koje se odnose na stavove ispitanika prema ovisnostima, mjerenima na ljestvici od 1 (potpuno se ne slažem), 2 (umjereno se ne slažem), 3 (malo se ne slažem), 4 (neodlučan sam), 5 (malo se slažem), 6 (umjereno se slažem), 7 (potpuno se slažem). Upitnik koji je korišten u ovom istraživanju preuzet je iz istraživanja koje je provedeno u Velikoj Britaniji 2010. godine (8). Ispitanici koji su odgovorili brojem 1, 2 i 3 predstavljaju negativan stav prema određenom pitanju ili izjavi, ispitanici koji su odgovorili sa brojem 5, 6 i 7 predstavljaju pozitivan stav dok oni koji su odgovorili na pitanje brojem 4 nemaju stav o tom pitanju ili izjavi.

Istraživanje je bilo dobrovoljno i anonimno.

3.3. Statistička obrada

Za analizu podataka korištena je metoda testiranja hipoteze o razlici proporcija (relativnih frekvencija) dvaju nezavisnih osnovnih skupova. Tom metodom postavljanjem nulte hipoteze za koju se pretpostavlja da nema razlike u proporcijama

dvaju nezavisnih skupova, odnosno da uzorci koje smo odabrali postojeću iz iste populacije.

Hipoteze glase:

$$H_0: P_1=P_2$$

$$H_1: P_1 \neq P_2$$

Interval prihvatanja nulte hipoteze glasi:

$$0 \pm z \cdot Se(p_1 - p_2)$$

Standardna greška računala se pomoću slijedeće formule:

$$Se(p_1 - p_2) = \sqrt{\hat{p} \cdot (1 - \hat{p}) \cdot \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

$$\hat{p} = \frac{m_1 + m_2}{n_1 + n_2}$$

\hat{p} je prosječna proporcija (relativna frekvencija) za oba uzorka zajedno.

$\hat{p} \cdot (1 - \hat{p})$ je procjena zajedničke varijancije na osnovu uzorka.

Nakon proračuna usporedili smo apsolutnu vrijednost razlike proporcija između dvaju uzoraka $|\hat{p}_1 - \hat{p}_2|$ s granicama intervala prihvatanja. Ako je razlika proporcija bila unutar intervala prihvatanja nulte hipoteze prihvatili smo nultu hipotezu kao istinitu. Ukoliko se ta razlika nalazila izvan granica intervala prihvatanja prihvaćali smo alternativnu hipotezu i zaključili da se proporcije dvaju osnovnih skupova razlikuju i da imaju statističku značajnost (Prilog 2).

3.4. Etička pitanja

Istraživanje je odobreno od strane Etičkog povjerenstva Pomorske škole Split (Evidencijski broj 2181-79-18-12-2), Zdravstvene škole Split (Evidencijski broj 1764-204-04-19-02), I. jezične gimnazije u Splitu (Evidencijski broj 2718-167-01-19-1) i II. jezične gimnazije u Splitu (Evidencijski broj 1512-214-03-19-3).

4. Rezultati

4.1. Mišljenja ispitanika

U tablici 1 prikazani su podatci za pojedine čestice upitnika o stavovima učenika o ovisnostima.

Tablica 1. Rezultati stavova ispitanika o ovisnosti po česticama (%)

Pitanje/Tvrđnja	Potpuno se ne slažem	Umjereno se slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
	%	%	%	%	%	%	%
Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.	23,3	9,6	10,8	11,1	8,6	11,8	24,9
Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.	21,3	15,1	12,8	21,7	12,2	9,6	7,4
Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.	2,2	2,8	6,2	8,2	14,7	26,5	39,4
Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?	19,9	7,8	6,2	18,3	11,2	11,4	25,3
Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.	12,4	9,6	10,6	16,5	13,5	12,7	24,7

Pitanje/Tvrdnja	Potpuno se	Umjerenost se ne	Malo se ne	Neodlučan	Malo se	Umjerenost se	Potpuno
	ne slažem	slažem	slažem	sam	slažem	slažem	se slažem
	%	%	%	%	%	%	%
Većina mladih danas proba ecstasy.	15,9	13,7	19,7	22,9	13,7	7,8	6,2
Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.	14,7	9,0	9,4	15,7	12,7	13,5	24,9
Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.	34,9	11,0	11,6	13,1	10,2	6,6	12,7
Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.	5,2	1,4	5,6	10,2	9,0	13,1	55,6
Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.	7,0	4,8	5,0	21,1	16,3	19,1	26,7

Na tvrdnju „Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.“ pozitivno je odgovorilo 45% ispitanika dok se 43% ispitanika ne slaže sa ovom tvrdnjom i na nju je izrazilo negativan stav. Jasan stav prema ovoj tvrdnji nema 12% ispitanika.

Na tvrdnju „Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.“ pozitivan stav izrazilo je 28% ispitanika, dok je 49% ispitanika prema njoj zauzelo negativan stav. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 23% ispitanika.

Na tvrdnju „Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.“ pozitivan stav izrazilo je 81% ispitanika, dok 11% ispitanika prema ovoj tvrdnji ima negativan stav. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 8% ispitanika.

Na tvrdnju „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“ 48% ispitanika izrazilo je pozitivan stav, dok je prema ovoj tvrdnji negativan stav izrazilo 34% ispitanika. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 18% ispitanika.

Na tvrdnju „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“ pozitivan stav izrazilo je 51% ispitanika, dok je 33% ispitanika prema ovoj tvrdnji izrazilo negativan stav. Ostalih 16% ispitanike nema stav prema ovoj tvrdnji.

Na tvrdnju „Većina mladih danas proba ecstasy.“ pozitivan stav izrazilo je 27% ispitanika dok je 50% ispitanika prema ovoj tvrdnji izrazilo negativan stav. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 23% ispitanika.

Na tvrdnju „Strože kazne za zloupotrebu droga dobro su rješenje za ovaj problem.“ pozitivan stav izrazilo je 51% ispitanika, dok je 34% ispitanika izrazilo negativan stav prema ovoj tvrdnji. Ostalih 15% ispitanika nije imalo jasan stav prema ovoj tvrdnji.

Na tvrdnju „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ pozitivan stav izrazilo je 29% ispitanika, dok je 58% ispitanika izrazilo negativan stav prema ovoj tvrdnji. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 13% ispitanika.

Na tvrdnju „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ pozitivan stav izrazilo je 78% ispitanika, dok je 12% ispitanika izrazilo negativan stav. Ostalih 10% ispitanika nema jasan stav prema ovoj tvrdnji.

Na tvrdnju „Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.“ pozitivan stav izrazilo je 63% ispitanika, dok je 16% ispitanika izrazilo negativan stav prema ovoj tvrdnji. Stav prema ovoj tvrdnji nije izrazilo 21% ispitanika.

U idućim tablicama prikazani su podaci stavova o ovisnosti uspoređujući ih po kriteriju spola, razreda i škole. Za analizu podataka iz Tablice 2, 3 i 4 korištena je

metoda testiranja hipoteze o razlici proporcija (relativnih frekvencija) dvaju nezavisnih osnovnih skupova.

Tablica 2 prikazuje podatke uspoređene po spolu.

Tablica 2. Rezultati stavova ispitanika o ovisnosti uspoređujući odgovore po spolu (N, %, p)

Pitanje/Tvrđnja	Ispitanici s negativnim stavom				P	Ispitanici s pozitivnim stavom				P
	M	Ž	M	Ž		M	Ž	M	Ž	
	N		%			N		%		
Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.	110	109	45%	43%	0,12	110	117	45%	46%	0,21
Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.	123	124	50%	48%	0,09	75	71	30%	28%	0,18
Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.	28	28	11%	11%	0,11	196	209	80%	82%	0,16
Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?	62	108	25%	42%	0,02	129	111	52%	43%	0,03
Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.	70	93	28%	36%	0,14	133	123	54%	48%	0,44

Pitanje/Tvrdnja	Ispitanici s negativnim stavom				<i>P</i>	Ispitanici s pozitivnim stavom				<i>P</i>
	M N	Ž	M %	Ž		M N	Ž	M %	Ž	
Većina mladih danas proba ecstasy.	121	127	0,49	0,5	0,45	71	68	0,29	0,27	0,78
Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.	86	80	0,35	0,31	0,34	113	144	0,46	0,56	0,02
Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.	128	160	0,52	0,62	0,017	77	71	0,313	0,277	0,91
Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.	39	22	0,16	0,09	0,32	170	220	0,69	0,86	0,01
Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.	39	45	0,16	0,18	0,47	148	164	0,6	0,64	0,59
Jeste li ikad uzeli kanabis?	159	174	0,65	0,68	0,53	87	82	0,35	0,32	0,62

Na tvrdnju „Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.“ stavovi muškaraca i žena se bitno ne razlikuju. Negativan stav prema ovoj tvrdnji imalo je 43% žena i 45% muškaraca, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji imalo 46% žena i 45% muškaraca.

Na tvrdnju „Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.“ 48% žena i 50% muškaraca izrazilo je negativan stav, dok 28% žena i 30% muškaraca ima pozitivan stav prema ovoj tvrdnji.

Na tvrdnju „Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.“ negativan stav izrazilo je 11% žena i 11% muškaraca, dok je pozitivan stav izrazilo 82% žena i 80% muškaraca.

Na tvrdnju „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“ muškarci i žene su statistički značajno različito odgovorili. Značajno veći broj žena (42%) u odnosu na muškarce (25%) zauzelo je negativan stav u odnosu na ovu tvrdnju. Istovremeno ovu tvrdnju podržava 52% muškaraca i 43% žena. Izražavanje pozitivnog stava među ispitanicima ima statističku značajnost ($P=0,03$).

Na tvrdnju „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“ negativan stav izrazilo je 36% žena i 28% muškaraca, dok 48% žena i 54% muškaraca prema ovoj tvrdnji ima pozitivan stav.

Na tvrdnju „Većina mladih danas proba Ecstasy.“ negativan stav izrazilo je 50% žena i 49% muškaraca, dok je pozitivan stav izrazilo 27% žena i 29% muškaraca.

Na tvrdnju „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“ negativan stav izrazilo je 35% muškaraca i 31% žena, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji iskazalo 46% muškaraca i 56% žena. Izražavanje pozitivnog stava među ispitanicima ima statističku značajnost ($P=0,02$).

Na tvrdnju „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ negativno je odgovorilo 52% muškaraca i 62,5% žena, dok je prema ovoj tvrdnji pozitivan stav iskazalo 31,3% muškaraca i 27,7% žena.

Na tvrdnju „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ negativan stav izrazilo je samo 9% žena i 16% muškaraca, dok prema ovoj tvrdnji pozitivan stav ima 86% žena i 69% muškaraca. Izražavanje pozitivnog stava među ispitanicima ima statističku značajnost ($P=0,01$).

Na tvrdnju „Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.“ negativan stav izrazilo je 18% žena i 16% muškaraca, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 64% žena i 60% muškaraca.

Na pitanje „Jeste li ikada uzeli Kanabis?“ negativno je odgovorilo 68% žena i 65% muškaraca, dok je pozitivan odgovor dalo 32% žena i 35% muškaraca.

Tablica 3 prikazuje podatke uspoređene po razredu.

Tablica 3. Rezultati stavova ispitanika o ovisnosti uspoređujući odgovore po razredu (N, %)

Tvrdnja/Pitanje	Ispitanici s negativnim stavom				<i>P</i>	Ispitanici s pozitivnim stavom				<i>P</i>
	Prvi N	Četvrti N	Prvi %	Četvrti %		Prvi N	Četvrti N	Prvi %	Četvrti %	
Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.	109	110	42%	46%	0,44	117	110	45%	46%	0,28
Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.	133	114	51%	47%	0,38	67	79	26%	33%	0,37
Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.	29	27	11%	11%	0,28	204	201	78%	83%	0,51
Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?	90	80	34%	33%	0,49	221	219	85%	91%	0,46
Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.	96	68	37%	28%	0,01	127	129	49%	54%	0,62
Većina mladih danas proba ecstasy.	121	127	46%	53%	0,14	60	79	23%	33%	0,02
Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.	136	112	52%	46%	0,24	127	130	49%	54%	0,42

Tvrdnja/Pitanje	Ispitanici s negativnim stavom				<i>P</i>	Ispitanici s pozitivnim stavom				<i>P</i>
	Prvi N	Četvrti N	Prvi %	Četvrti %		Prvi N	Četvrti N	Prvi %	Četvrti %	
Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.	144	144	55%	60%	0,31	85	63	33%	26%	0,74
Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.	31	30	12%	12%	0,45	203	187	78%	78%	0,34
Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.	51	33	20%	14%	0,38	156	156	60%	65%	0,65
Jeste li ikad uzeli kanabis?	187	146	72%	61%	0,03	95	74	36%	31%	0,28

Na tvrdnju „Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.“ stavovi učenika prvih i četvrtih razreda se bitno ne razlikuju. Negativan stav prema ovoj tvrdnji imalo je 42% učenika prvih razreda i 46% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji imalo 45% učenika prvih razreda i 46% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.“ 51% učenika prvih razreda i 47% učenika četvrtih razreda izrazilo je negativan stav, dok 26% učenika prvih razreda i 33% učenika četvrtih razreda ima pozitivan stav prema ovoj tvrdnji.

Na tvrdnju „Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.“ negativan stav izrazilo je 11% učenika prvih i 11% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan stav izrazilo 78% učenika prvih razreda i 83% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“ negativan stav izrazilo je 34% učenika prvih razreda i 33% učenika četvrtih razreda. Istovremeno na ovu tvrdnju pozitivan stav izrazilo je 85% učenika prvih razreda i 91% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“ negativan stav izrazilo je 37% učenika prvih razreda i 28% učenika četvrtih razreda, dok 49% učenika prvih razreda i 54% učenika četvrtih razreda prema ovoj tvrdnji ima pozitivan stav. Ovakvi odgovori daju statistički značajnu razliku u negativnim stavovima između učenika prvih i četvrtih razreda ($P=0,01$). .

Na tvrdnju „Većina mladih danas proba Ecstasy.“ negativan stav izrazilo je 46% učenika prvih razreda i 53% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan stav izrazilo 23% učenika prvih razreda i 33% učenika četvrtih razreda što čini statistički značajnu razliku u pozitivnim stavovima ($P=0,02$).

Na tvrdnju „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“ negativan stav izrazilo je 52% učenika prvih razreda i 46% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji iskazalo 49% učenika prvih razreda i 54% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ negativno je odgovorilo 55% učenika prvih razreda i 60% učenika četvrtih razreda, dok je prema ovoj tvrdnji pozitivan stav iskazalo 33% učenika prvih razreda i 26% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ negativan stav izrazilo je 12% učenika prvih razreda i 12% učenika četvrtih razreda, dok prema ovoj tvrdnji pozitivan stav ima 78% učenika prvih razreda i 78% učenika četvrtih razreda.

Na tvrdnju „Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.“ negativan stav izrazilo je 20% učenika prvih razreda i 14% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 60% učenika prvih razreda i 65% učenika četvrtih razreda.

Na pitanje „Jeste li ikada uzeli Kanabis?“ negativno je odgovorilo 72% učenika prvih razreda i 61% učenika četvrtih razreda, dok je pozitivan odgovor dalo 36% učenika prvih razreda i 31% učenika četvrtih razreda. Negativni odgovori su statistički značajno različiti ($P=0,03$).

Tablica 4 prikazuje podatke uspoređene po školi.

Tablica 4. Rezultati stavova ispitanika o ovisnosti uspoređujući odgovore po školama (N, %)

Pitanje/Tvrđnja	G	Ispitanici s negativnim stavom			Ispitanici s pozitivnim stavom			G	Z	P	G	Z	P
		Z	P	N	Z	P	N						
Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.	93	60	66	50%	37%	43%	79	78	70	42%	48%	46%	
Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.	96	81	70	51%	50%	46%	52	62	52	28%	38%	34%	
Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.	31	7	18	17%	4%	12%	139	143	123	74%	88%	80%	
Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?	65	69	37	35%	43%	24%	97	53	78	52%	33%	51%	
Povremeno korištenje kanabisa /marihuane nije opasno.	54	64	45	29%	40%	29%	101	74	81	54%	46%	53%	

Pitanje/Tvrđnja	G	Ispitanici s negativnim stavom					Ispitanici s pozitivnim stavom					
		Z	P	G	Z	P	G	Z	P	G	Z	P
		N			%			N			%	
Većina mladih danas proba ecstasy.	94	82	72	50%	51%	47%	48	48	45	26%	30%	29%
Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.	61	50	55	33%	31%	36%	98	90	69	52%	56%	45%
Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.	102	102	84	55%	63%	55%	65	40	43	35%	25%	28%
Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.	23	12	26	12%	7%	17%	149	140	101	80%	86%	66%
Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.	30	26	28	16%	16%	18%	114	112	86	61%	69%	56%
Jeste li ikad uzeli kanabis?	124	117	92	66%	72%	60%	63	45	61	34%	28%	40%

Na tvrdnju „Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.“ pozitivan stav izrazilo je 48% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 46% ispitanika iz Pomorske škole Split i 42% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 37% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 43% ispitanika iz Pomorske škole Split i 50% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.“ pozitivan stav izrazilo je 38% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 34% ispitanika iz Pomorske škole Split i 28% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 50% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 46% ispitanika iz Pomorske škole Split i 51% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.“ pozitivan stav izrazilo je 88% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 80% ispitanika iz Pomorske škole Split i 74% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 4% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 12% ispitanika iz Pomorske škole Split i 17% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“ pozitivan stav izrazilo je 33% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 51% ispitanika iz Pomorske škole Split i 52% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 43% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 24% ispitanika iz Pomorske škole Split i 35% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“ pozitivan stav izrazilo je 46% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 53% ispitanika iz Pomorske škole Split i 54% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 40% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 29% ispitanika iz Pomorske škole Split i 29% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Većina mladih danas proba ecstasy.“ pozitivan stav izrazilo je 30% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 29% ispitanika iz Pomorske škole Split i 26% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 51% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 47% ispitanika iz Pomorske škole Split i 50% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“ pozitivan stav izrazilo je 56% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 45% ispitanika iz Pomorske škole Split i 52% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 31% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 36% ispitanika iz Pomorske škole Split i 33% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ pozitivan stav izrazilo je 25% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 28% ispitanika iz Pomorske škole Split i 35% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 63% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 55% ispitanika iz Pomorske škole Split i 55% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ pozitivan stav izrazilo je 86% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 66% ispitanika iz Pomorske škole Split i 80% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 7% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 17% ispitanika iz Pomorske škole Split i 12% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na tvrdnju „Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.“ pozitivan stav izrazilo je 69% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 56% ispitanika iz Pomorske škole Split i 61% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan stav prema ovoj tvrdnji izrazilo 16% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 18% ispitanika iz Pomorske škole Split i 16% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

Na pitanje „Jeste li ikada uzeli kanabis?“ pozitivan odgovor dalo je 28% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 40% ispitanika iz Pomorske škole Split i 34% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split, dok je negativan odgovor na ovo pitanje dalo 72% ispitanika iz Zdravstvene škole Split, 60% ispitanika iz Pomorske škole Split i 66% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.

5. Rasprava

Analizom odgovora stavova prema spolu potvrđeno je da postoji statistički značajne razlike u odgovorima na tvrdnje „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“, „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“, „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ i „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“. Podaci koje smo dobili u korelaciji su sa podacima koji su dobijeni u istraživanju koje je provedeno u Australiji 2018 .godine (9) te su slični rezultatima koji su navedeni u istraživanju koje je provedeno 2018/2019 godine u SAD-u. (10).

Kod tvrdnji „Korištenje kanabisa treba biti legalno?“, „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“ i „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ odgovori muškaraca i žena su statistički značajno različiti. Navedeni rezultati dijelom se podudaraju sa rezultatima koji su navedeni u sličnim istraživanjima u Velikoj Britaniji (11, 12) i Južnoafričkoj republici (13).

Istom analizom ostalih odgovora potvrđeno je da se razlika proporcija nalazi unutar intervala prihvatanja nulte hipoteze te je zaključeno da na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5% nema statistički značajne razlike u odgovoru na ostala pitanja između muškaraca i žena što odgovara sličnim istraživanjima koja su provedena u Brazilu i Kini (14, 15).

Analizom odgovora ispitanika promatranih po razredima potvrđeno je da se razlika proporcija izlazi iz intervala prihvatanja nulte hipoteze te je zaključeno da na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5% postoji statistički značajne razlike u odgovoru na tvrdnje „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“, „Većina mladih ljudi danas proba ecstasy.“ te na pitanje „Jeste li ikada probali kanabis?“. Podatci sličnih istraživanja prezentirani u radovima koji su objavljeni u Nizozemskoj i Norveškoj pokazuju korelaciju sa našim podacima (16, 17).

Analizom odgovora ispitanika podijeljenih po školama na tvrdnje „Sve droge nisu jednako štetne za Vaše zdravlje.“, „Većina mladih ljudi danas ne isprobava kanabis/marihuanu.“ te „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ učenici gimnazije i zdravstvene škole su statistički značajno različito odgovorili (testiranje je izvršeno na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5%).

Kod tvrdnji „Korištenje kanabisa/marihuane ne treba biti legalno?“, „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ te „Edukacija o drogama ne treba početi u osnovnoj školi.“ odgovori učenika pomorske i zdravstvene škole su statistički značajno različiti (testiranje je izvršeno na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5%). Razloge ovako diferenciranih odgovora bi trebalo tražiti u strukturi kurikuluma koji edukaciju o drogama ne zastupaju u istom omjeru. Svakako bi uzroke ovakvih stavova trebalo istražiti u budućim istraživanjima.

„Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.“, „Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.“ te „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“ su tvrdnje na koje su učenici gimnazije i zdravstvene škole statistički značajno različito odgovorili (testiranje je izvršeno na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5%).

Dok su na tvrdnje „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“, „Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.“ te „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“ odgovori učenika pomorske i zdravstvene škole statistički značajno različiti (testiranje je izvršeno na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5%).

Istom analizom ostalih odgovora zaključeno je da na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5% nema statistički značajne razlike u odgovoru na ostala pitanja između učenika gimnazije, pomorske i zdravstvene škole.

Na tvrdnju „Sve droge nisu jednako štetne za Vaše zdravlje.“, „Većina mladih ljudi danas ne isprobava kanabis/marihuanu.“ te „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ učenici gimnazije i zdravstvene škole su statistički značajno različito odgovorili (testiranje je izvršeno na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5%).

6. Zaključak

1. Stavovi ispitanika prema ovisnosti su u većoj mjeri pozitivni, u smislu shvaćanja problema ovisnosti u društvu, spremnosti za pomoć ovisnicima i shvaćanju da temu ovisnosti treba uključiti u obrazovni sustav već u ranoj fazi.
2. Utvrđeno je da na uobičajnoj razini signifikantnosti od 5% postoji statistički značajne razlike u odgovoru na tvrdnje „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.“, „Većina mladih ljudi danas proba ecstasy.“ te na pitanje „Jeste li ikada probali kanabis?“.
3. Utvrđeno je da na uobičajenoj razini signifikantnosti od 5% postoji statistički značajne razlike u odgovoru na tvrdnje „Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?“, „Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.“, „Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ i „Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.“.
4. Na pitanje „Jeste li ikada uzeli kanabis?“ pozitivan odgovor dalo je 21% ispitanika prvog razreda i 35% ispitanika četvrtog razreda iz Zdravstvene škole Split, 28% ispitanika prvog razreda i 52% ispitanika četvrtog razreda iz Pomorske škole Split i 27% ispitanika prvog razreda i 41% ispitanika iz I i II jezične gimnazije Split.
5. Dokazana je hipoteza da učenici svih četvrtih razreda imaju pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika svih prvih razreda.
6. Dokazana je hipoteza da učenici zdravstvene škole imaju pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika ostalih škola.
7. Nije dokazana hipoteza da učenici koji žive u urbanoj sredini imaju pozitivnije stavove prema ovisnosti od učenika koji žive u ruralnoj sredini.

7. Sažetak

Cilj: Cilj ovog rada je procijeniti stavove mladih ljudi prema ovisnosti.

Metode: U istraživanju je sudjelovalo 502 ispitanika od kojih je bilo 246 (49%) muškaraca i 256 (51%) žena u dobi od 15 do 18 godina. Ispitanici su bili učenici prvog (N=261) i četvrtog (N=241) razreda splitskih srednjih škola. Za istraživanje su korišteni upitnici za prikupljanje sociodemografskih karakteristika ispitanika te upitnik sa trideset i devet tvrdnji koje se odnose na stavove ispitanika prema ovisnosti.

Rezultati: Na tvrdnje „Korištenje kanabisa ne treba biti legalno?“ i „Nije normalno da mladi ljudi probaju droge barem jednom.“ muškarci su zauzeli značajno povoljnije stavove. Učenici prvog i četvrtog razreda su statistički značajno različito odgovorili na tvrdnju „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ dok su kod tvrdnje „Većina mladih danas proba ecstasy.“ odgovori učenika prvih i četvrtih razreda statistički značajno različiti. Učenici I i II gimnazije i učenici zdravstvene škole su na tvrdnju „Sve droge nisu jednako štetne za Vaše zdravlje.“, te „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ statistički značajno različito odgovorili, a kod tvrdnji „Korištenje kanabisa/marihuane ne treba biti legalno?“, „Povremeno korištenje kanabisa/marihuane je opasno.“ te „Edukacija o drogama ne treba početi u osnovnoj školi.“ odgovori učenika pomorske i zdravstvene škole su statistički značajno različiti.

Zaključak: Iako većina ispitanika ima pozitivne stavove o ovisnostima i smatra da je edukacija o ovisnostima potrebna već u ranoj fazi školovanja, ipak su rezultati pokazali da svaki peti ispitanik prvog razreda srednje škole te svaki treći ispitanik četvrtog razreda srednje škole konzumira kanabis. Ovakvi rezultati govore u prilog potrebe sustavnog pristupa šire zajednice u rješavanju ovog problema.

8. Summary

Aim: The aim of this paper is to evaluate the attitudes of young people towards addiction.

Methods: 502 subjects participated in the study, out of which 246 (49%) were men and 256 (51%) were women aged 15 to 18 years. Respondents were students of the first (N = 261) and fourth (N = 241) grades of Split highschool schools. The survey used questionnaires to collect sociodemographic characteristics of the respondents and a questionnaire with thirty - nine claims pertaining to attitudes of respondents according to.

Results: "The use of cannabis does not need to be legitimate?" and "It's not normal for young people to try drugs at least once." were the claims for which men had more favorable attitudes. First and fourth grade students have statistically responded in another manner to the statement "Occasional use of cannabis / marijuana is dangerous." whilst, their opinions differed in "Most young people today try ecstasy." claim. pupils of the 1st and 2nd Gymnasium as well as of the Medical School have statistically answered differently when relating to two following claims: "All drugs are not equally harmful to your health." and " Occasional use of marijuana / cannabis is dangerous." and "Education on drugs should not start in elementary school." The responses of students of Maritime and Medical schools significantly varied in questioning their attitudes towards claims "Use of cannabis / marijuana does not need to be legitimate?", "Occasional use of cannabis / marijuana is dangerous." and "Education on drugs should not start in elementary school."

Conclusion: While most respondents have positive attitudes about addiction and believe that education on addiction is needed at an early stage of education, the results showed that every fifth respondent in the first grade of secondary school and every third of the fourth year of secondary school students consumed cannabis. Such results point to the need for a systematic approach of the community in solving this problem.

9. Literatura

1. Sakoman S, Brajša-Žganec A, Glavak R. Indicators of early recognition among Croatian youth at high risk of substance use. *Društvena istraživanja*, 2-3, 291-310
2. Bognar L, Pedagoški aspekt problema ovisnosti kod mladih. *Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera: Osijek*; 2005. 2 (1), 113 - 124.
3. Nikčević-Milković A, Rupčić A. Procjena rizičnih i zaštitnih čimbenika u svrhu planiranja prevencije problema u ponašanju djece i mladih. *Odjel za nastavničke studije: Gospić*; 2013. 21 (1), 105- 122.
4. Sofuoglu, M., Sugarman, D. E., & Carroll, K. M.. Cognitive function as an emerging treatment target for marijuana addiction. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, 2010. 18(2), 109-119.
5. KiladzeLI, Todadze K, Balkhamishvili T, Gadelia E, Lezhava G. Quantitative and qualitative analysis of consumption of narcotic drugs and sychoactive substance by the beneficiaries of the center for mental health and prevention of ddiction llc in 2013-2017. *Georgian med news*. 2019 apr;(289):126-130.
6. Felson J, Adamczyk A, Thomas C. How and why have attitudes about cannabis legalization changed so much?. *Soc Sci Res*. 2019 Feb;78:12-27.
7. Spring M, Bingham H, Bryant SL. Prescribing cannabis based drugs: response from NICE and Health Education England. *BMJ*. 2018 Nov 26;363:k4940.
8. Singleton N. Attitudes to drug dependence. The UK drug pollicy commission (UKDPC). 2010.
9. Karanges EA, Suraev A, Elias N, Manocha R, McGregor IS. Knowledge and attitudes of Australian general practitioners towards medicinal cannabis: a cross-sectional survey. *BMJ Open*. 2018 Jul 3;8(7)
10. Richards JE, Bobb JF, Lee AK, Lapham GT, Williams EC, Glass JE, Ludman EJ, Achtmeyer C, Caldeiro RM, Oliver M, Bradley KA. Integration of

- screening, assessment, and treatment for cannabis and other drug use disorders in primary care: An evaluation in three pilot sites. *Drug Alcohol Depend.* 2019
11. Blackman, S. Has drug culture become an inevitable part of youth culture? A critical assessment of drug education, *Educational Review*, 1992; pp. 131–142.
 12. Coffield, F. & Gofton, L. *Drugs and Young People* (London, Institute for Public Policy Research). 1994.
 13. Jain R, Chang CC, Koto MA, Geldenhuys AN, Nichol RJ, Joubert G. Cannabis use and knowledge among medical students at the University of the Free State, Bloemfontein, South Africa. *J Child Adolesc Ment Health.* 2018 May;30(1):19-26
 14. Silva ÉBO, Pereira ALF, Penna LHG. Gender stereotypes in psychosocial care for female crack and powder cocaine users. *Cad Saude Publica.* 2018 May 10;34(5)
 15. Chang CC, Liao JY, Huang CM, Hsu HP, Chen CC, Guo JL. Evaluation of the effects of a designated program on illegal drug cessation among adolescents who experiment with drugs. *Subst Abuse Treat Prev Policy.* 2018 Jan 16;13(1):2.
 16. Edland-Gryt M, Sandberg S, Pedersen W. From ecstasy to MDMA: Recreational drug use, symbolic boundaries, and drug trends. *Int J Drug Policy.* 2017 Dec;50:1-8.
 17. Friis K, Østergaard J, Reese S, Lasgaard M. Young people's attitudes towards illicit drugs: A population-based study. *Scand J Public Health.* 2017 Dec;45(8):765-772.

10. Životopis

Osobni podaci:

Ime i prezime: Luciana Luketin

Datum i mjesto rođenja: 10. prosinca 1996., Split

Državljanstvo: hrvatsko

Adresa: Šibenska 65, Split

E-mail: lkuketin@gmail.com

Obrazovanje:

2003.-2011.: Osnovna škola Kman-Kocunar Split

2011.-2015.: Nadbiskupijska klasična gimnazija "Don Frane Bulić, Split

2015.-2019.: Preddiplomski studij sestrinstva, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Split

2018.- : Preddiplomski studij pomorske elektrotehničke i informatičke tehnologije, Pomorski fakultet Split

Prilog 1

ANKETA

STAVOVI MLADIH LJUDI PREMA OVISNOSTI

Poštovani,

cilj ovog istraživanja je saznati stavove mladih ljudi o ovisnostima.

U slijedećem dijelu predložene su Vam neke izjave/pitanja o uporabi droga i korisnicima droga (pod pojmom droge mislimo na ilegalne droge). Te izjave ne moraju nužno izražavati i Vaše stavove.

Zainteresirani smo saznati i što Vi mislite, tj. Vaše mišljenje o tim izjavama. Vjerojatno je da ćete imati različite stavove o nekima od tih izjava te smo Vam ponudili tri razine pozitivnog i negativnog odgovora za svaku od njih.

Označite broj ispod opisa koji najbolje predoduje Vaše mišljenje.

Nema točnih ili pogrešnih odgovora na bilo koju od ovih izjava.

Odgovori će biti upotrijebljeni samo u svrhu ovog istraživanja i neće biti korišteni u koje druge svrhe.

Anketa je anonimna.

Unaprijed zahvaljujem na sudjelovanju!

P1. Za koje ste od navedenih droga čuli? (označite X pored određene droge)

Kanabis/marihuana	
Ecstasy	
Kokain	
Heroin	

LSD	
Amfetamini	

P2. Sve su droge jednako štetne za Vaše zdravlje.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P3. Naše društvo je previše tolerantno prema korisnicima droga.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P4. Ako isprobate droge, čak i samo jednom, Vi ste ovisnik.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P5. Ovisnike o drogama vidim više kao kriminalce nego kao žrtve.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P6. Većina mladih ljudi danas isprobava kanabis/marihuanu.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P7. Ovisnici o alkoholu uzrokuju više problema u društvu od ovisnika o drogama.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P8. Liječiti treba samo ovisnike koji izraze namjeru da potpuno odustaju od droga.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P9. Želio bih izbjeći susret sa ovisnikom o drogama.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P10. Postajem nervozan pored nekog tko konzumira droge.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P11. Novac potrošen na prevenciju uporabe droga je novac koji je dobro potrošen.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P12. Korištenje kanabisa/marihuane treba biti legalno?

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P13. Ovisnici o drogama ne dobivaju priliku da se uključe u društvo.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P14. Povremeno korištenje kanabisa/marihuane nije opasno.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P15. Ovisnici o drogama okrivljuju sebe za taj problem.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P16. Većina mladih danas proba ecstasy.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P17. Droge nisu veliki problem našeg društva.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P18. Liječenje bi trebalo biti dostupno svim ovisnicima ovisno o njihovim potrebama.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P19. Bojim se ovisnika o drogama.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P20. Strože kazne za zloupotrebu droga su dobro rješenje za ovaj problem.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P21. Većina ljudi je zabrinuta zbog problema vezanih za drogu.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P22. Povremeno korištenje ecstasy-ja nije opasno.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P23. Mnogi ovisnici o drogama preuveličavaju svoje probleme kako bi dobili suosjećanje.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P24. Normalno je da mladi ljudi probaju droge barem jednom.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P25. Problem konzumacije droga u Hrvatskoj je izvan kontrole.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P26. Medicinski propisana zamjena heroina [poput metadona] treba biti dostupna ovisnicima.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P27. Gotovo svi ovisnici o drogama su opasni.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P28. Edukacija o drogama treba početi u osnovnoj školi.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P29. Kriminalitet povezan s drogama danas je glavni problem u Hrvatskoj.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P30. Povremeno korištenje heroina nije stvarno opasno.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P31. Izvješća o opsegu uporabe droga među mladima od strane medija su pretjerana.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P32. Društvo bi trebalo osigurati šprice i igle besplatno ovisnicima da se izbjegne širenje HIV-a.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P33. Ovisnici o drogama koji se terete za sitne prekršaje trebaju imati izbor između liječenja i zatvora.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P34. Uznemirava me pomisao da živim u blizini ovisnika o drogama.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P35. Redovita uporaba marihuane jednako je opasna za zdravlje kao i redovito korištenje heroina.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P36. Dostupnost ilegalnih droga danas predstavlja veliku prijetnju mladim ljudima.

Potpuno se ne slažem	Umjereno se ne slažem	Malo se ne slažem	Neodlučan sam	Malo se slažem	Umjereno se slažem	Potpuno se slažem
1	2	3	4	5	6	7

P37. Osobno poznajem nekoga tko puši kanabis/marihuanu.

Da	1

Ne	2

P38. Jeste li ikad uzeli kanabis/marihuanu?

Da	1

Ne	2

P39. Osobno poznajem nekoga tko ima problem s drogom.

Da	1

Ne	2

P40. Spol.

Muški	1

Ženski	2

P41. Razred.

Prvi
1

Drugi
2

Treći
3

Četvrti
4

P42. Živim u...

Gradu	1

Selu	2

P43. Škola:

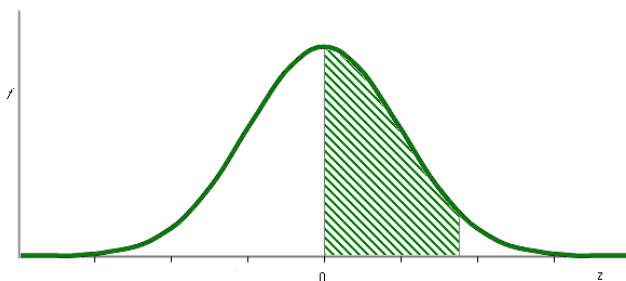
Pomorska škola Split
1

Zdravstvena škola Split
2

I.jezična gimnazija u Splitu
3

II.jezična gimnazija u Splitu
4

Prilog 2

$$P(Z) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_0^z e^{-\frac{1}{2}z^2} dz$$

z	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0.0	0.00000	0.00399	0.00798	0.01197	0.01595	0.01994	0.02392	0.02790	0.03188	0.03586
0.1	0.03983	0.04380	0.04776	0.05172	0.05567	0.05962	0.06356	0.06749	0.07142	0.07535
0.2	0.07926	0.08317	0.08706	0.09095	0.09483	0.09871	0.10257	0.10642	0.11026	0.11409
0.3	0.11791	0.12172	0.12552	0.12930	0.13307	0.13683	0.14053	0.14431	0.14803	0.15173
0.4	0.15554	0.15910	0.16276	0.16640	0.17003	0.17364	0.17725	0.18082	0.18439	0.18793
0.5	0.19146	0.19497	0.19847	0.20194	0.20540	0.20884	0.21226	0.21566	0.21904	0.22240
0.6	0.22575	0.22907	0.23237	0.23565	0.23891	0.24215	0.24537	0.24857	0.25175	0.25490
0.7	0.25804	0.26115	0.26424	0.26730	0.27035	0.27337	0.27637	0.27935	0.28230	0.28524
0.8	0.28814	0.29103	0.29389	0.29673	0.29955	0.30234	0.30511	0.30785	0.31057	0.31327
0.9	0.31594	0.31859	0.32121	0.32381	0.32639	0.32894	0.33147	0.33398	0.33646	0.33891
1.0	0.34134	0.34375	0.34614	0.34850	0.35083	0.35314	0.35543	0.35769	0.35993	0.36214
1.1	0.36433	0.36650	0.36864	0.37076	0.37286	0.37493	0.37698	0.37900	0.38100	0.38298
1.2	0.38493	0.38686	0.38877	0.39065	0.39251	0.39435	0.39617	0.39796	0.39973	0.40147
1.3	0.40320	0.40490	0.40658	0.40824	0.40988	0.41149	0.41309	0.41466	0.41621	0.41774
1.4	0.41924	0.42073	0.42220	0.42364	0.42507	0.42647	0.42786	0.42922	0.43056	0.43189
1.5	0.43319	0.43448	0.43574	0.43699	0.43822	0.43943	0.44062	0.44179	0.44295	0.44408
1.6	0.44520	0.44630	0.44738	0.44845	0.44950	0.45053	0.45154	0.45254	0.45352	0.45440
1.7	0.45543	0.45637	0.45728	0.45818	0.45907	0.45994	0.46080	0.46164	0.46246	0.46327
1.8	0.46407	0.46485	0.46562	0.46638	0.46712	0.46784	0.46856	0.46926	0.46995	0.47062
1.9	0.47128	0.47193	0.47257	0.47320	0.47381	0.47441	0.47500	0.47558	0.47615	0.47670
2.0	0.47725	0.47778	0.47831	0.47882	0.47932	0.47982	0.48030	0.48077	0.48124	0.48169
2.1	0.48214	0.48257	0.48300	0.48341	0.48382	0.48422	0.48461	0.48500	0.48537	0.48574

2.2	0.48610	0.48645	0.48679	0.48713	0.48745	0.48778	0.48809	0.48840	0.48870	0.48899
2.3	0.48928	0.48956	0.48983	0.49010	0.49036	0.49061	0.49086	0.49111	0.49134	0.49158
2.4	0.49180	0.49202	0.49224	0.49245	0.49266	0.49286	0.49305	0.49324	0.49243	0.49361
2.5	0.49379	0.49396	0.49413	0.49430	0.49446	0.49461	0.49477	0.49492	0.49506	0.49520
2.6	0.49534	0.49547	0.49560	0.49573	0.49585	0.49598	0.49609	0.49621	0.49632	0.49643
2.7	0.49653	0.49664	0.49674	0.49683	0.49693	0.49702	0.49711	0.49720	0.49728	0.49736
2.8	0.49744	0.49752	0.49760	0.49767	0.49774	0.49780	0.49788	0.49795	0.49801	0.49807
2.9	0.49813	0.49819	0.49825	0.49831	0.49836	0.49841	0.49846	0.49851	0.49856	0.49861
3.0	0.49865	0.49869	0.49874	0.49878	0.49882	0.49886	0.49889	0.49893	0.49897	0.49900
3.1	0.49903	0.49906	0.49910	0.49913	0.49916	0.49918	0.49921	0.49924	0.49926	0.49929
3.2	0.49931	0.49934	0.49936	0.49938	0.49940	0.49942	0.49944	0.49946	0.49948	0.49950
3.3	0.49952	0.49923	0.49955	0.49957	0.49958	0.49960	0.49961	0.49962	0.49964	0.49965
3.4	0.49966	0.49968	0.49969	0.49970	0.49971	0.49972	0.49973	0.49974	0.49975	0.49976
3.5	0.4997674									
4.0	0.4999683									
4.5	0.4999966									
5.0	0.499999713									